

Omar Lekhchine

Uniwersytet Zielonogórski

ORCID: 0009-0009-2090-9506

omar.lekhchine@gmail.com

RZĄD DONALDA TUSKA W 2024 ROKU. REALIZACJA OBIETNIC WYBORCZYCH A RZECZYWISTOŚĆ

STRESZCZENIE: Artykuł analizuje stopień realizacji obietnic wyborczych rządu Donalda Tuska w 2024 roku. Pomimo zapowiedzi szybkich reform i przedstawienia 100 konkretów na 100 dni w pełni zrealizowano jedynie 15. Główne postulaty, takie jak podniesienie kwoty wolnej od podatku, legalizacja aborcji do 12. tygodnia czy likwidacja Funduszu Kościelnego, napotkały liczne przeszkody, w tym brak stabilnej większości, spory w koalicji oraz weta prezydenta. Chociaż rząd podejmuje próby reformy sądownictwa i rozliczenia poprzednich rządów, efekty tych działań są ograniczone. W konsekwencji realizacja wielu obietnic została przesunięta na okres po wyborach prezydenckich w 2025 roku. W przeprowadzonych badaniach, opartych na zastosowaniu metod komparatystycznej oraz instytucjonalnej, zidentyfikowano wyraźny niedobór skuteczności funkcjonowania obecnego rządu. **SŁOWA KLUCZOWE:** Donald Tusk, wybory, koalicja, obietnice wyborcze, 100 konkretów, skuteczność rządu

Wstęp

Wybory parlamentarne w 2023 roku przyniosły istotne zmiany na polskiej scenie politycznej. Po ośmiu latach rządów tzw. Zjednoczona Prawica utraciła władzę, a nową większość parlamentarną utworzyła Koalicja 15 Października¹ (zwana także Koalicją 13 grudnia²), składająca się z Koalicji Obywatelskiej, Trzeciej Drogi oraz Nowej Lewicy. Na czele rządu stanął Donald Tusk, obejmując urząd premiera, zapowiadając realizację kluczowych reform oraz odbudowę relacji Polski z Unią Europejską.

Przed wyborami parlamentarnymi w 2023 roku Polska znajdowała się w okresie intensywnych napięć politycznych i społecznych. Ówczesny rząd Zjednoczonej Prawicy, na czele z Prawem i Sprawiedliwością, sprawował władzę od 2015 roku, wprowadzając szereg reform, które wywoływały zarówno poparcie, jak i kontrowersje w społeczeństwie

1 Nazwa koalicji nawiązuje do wyborów wygranych przez opozycję 15 października 2023 r. Zob. K. Kolenda-Zalewska, *Koalicja 15 października przejmuje władzę. Donald Tusk przedstawił wartości i program swojego rządu*, Fakty TVN, 2023, <https://fakty.tvn24.pl/zobacz-fakty/koalicja-15-pazdziernika-przejmuje-wladze-donald-tusk-przedstawil-wartosci-i-program-swojego-rzadu-st7537375> [dostęp 4.02.2025].

2 Politycy Prawa i Sprawiedliwości oraz niektóre prawicowe media nazwali koalicję rządzącą „koalicją 13 grudnia”. Określenie to odnosiło się do daty powołania rządu przez prezydenta Andrzeja Dudę 13 grudnia 2023 r., a jednocześnie stanowiło aluzję do rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce przez generała Wojciecha Jaruzelskiego 13 grudnia 1981 r. Zob. A. Boryń, *Zaprzysiężenie rządu Tuska. Fala komentarzy w sieci*, InteriaWydarzenia, 2023, <https://wydarzenia.interia.pl/wybory/parlamentarne/news-zaprzysiezenie-rzadu-tuska-fala-komentarzy-w-sieci,nld,7206880> [dostęp 4.02.2025].

oraz na arenie międzynarodowej. Pomimo zwycięstwa w wyborach parlamentarnych w 2023 roku, uzyskania 35,38% poparcia oraz historycznego trzeciego z rzędu triumfu jako pierwsza partia w III RP ugrupowanie to nie zdołało sformować rządu i sprawować realnej władzy.

Opozycja, początkowo podzielona, stopniowo jednoczyła się wokół jednego celu: odsunięcia PiS-u od władzy. Kluczowym elementem w tym procesie był powrót Donalda Tuska do państwowej polityki. W kampanii wyborczej Koalicja Obywatelska oraz jej koalicyjni partnerzy przedstawili bardzo wiele obietnic, które dotyczyły poprawy jakości życia obywateli. Głównym sloganem Donalda Tuska było ogłoszenie realizacji 100 konkretów w ciągu pierwszych 100 dni rządów. Było to między innymi odblokowanie środków z Krajowego Planu Odbudowy, poprawa funkcjonowania sądownictwa, likwidacja telewizji publicznej czy wprowadzenie nowego świadczenia dla rodziców wracających do pracy.

Rok 2024 stanowił decydujący okres weryfikacji tych zapowiedzi, zarówno w kontekście decyzji politycznych, jak i odbioru społecznego. Celem niniejszego artykułu jest odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu rząd Donalda Tuska spełnił swoje obietnice wyborcze. W ramach badań wykorzystano metodę komparatystyczną – zestawienie programu wyborczego oraz polityki rządu w 2024 roku, a także metodę instytucjonalną – analiza struktur, kompetencji i wzajemnych relacji między organami państwowymi (Sejm, Prezydent, Prokuratura oraz media publiczne). Postawiono hipotezę: rząd Donalda Tuska nie zrealizował swoich obietnic wyborczych.

Obietnice wyborcze Donalda Tuska

Kampania wyborcza to czas intensywnych działań politycznych mających na celu przekonanie jak największej liczby wyborców do poparcia określonego ugrupowania. W Polsce wybory parlamentarne w 2023 roku miały szczególne znaczenie, ponieważ decydowały o przyszłości państwa po ośmiu latach rządów Zjednoczonej Prawicy. Główną rolę w tym procesie odegrał powracający po latach do państwowej polityki Donald Tusk.

Kampania wyborcza Koalicji Obywatelskiej opierała się na hasłach przywrócenia praworządności, odbudowy relacji z Unią Europejską oraz poprawy sytuacji gospodarczej i społecznej w Polsce. Lider KO obiecywał między innymi odblokowanie środków z Krajowego Planu Odbudowy czy reformę sądownictwa. Ważnym elementem programu było również przywrócenie standardów demokratycznych, takich jak niezależność mediów i instytucji państwowych.

W swoim programie wyborczym Donald Tusk skupił się także na szerokim wachlarzu obietnic, które miały dotyczyć zarówno kwestii gospodarczych, jak i społecznych. Podczas konwencji programowej we wrześniu 2023 roku w Tarnowie lider KO przed-

stawił 100 konkretów na 100 dni rządów. Podczas wydarzenia stwierdził, iż: „to nie są puste obietnice bez pokrycia. To propozycje przemyślane i realne do wykonania w pierwszych dniach naszych rządów”³. Do najważniejszych postulatów należało między innymi rozliczenie rządów PiS, zwiększenie kwoty wolnej od podatku, likwidacja Funduszu Kościelnego, legalizacja aborcji do 12. tygodnia ciąży, zniesienie zakazu handlu w niedzielę, odpolitycznienie spółek Skarbu Państwa czy powrót do dawnego sposobu rozliczania składki zdrowotnej.

Jedną z eksponowanych obietnic wyborczych Koalicji Obywatelskiej było przywrócenie niezależności mediów publicznych i likwidacja TVP info⁴. Donald Tusk zarzucał upolitycznienie TVP za rządów Prawa i Sprawiedliwości⁵, również zagraniczne portale, między innymi brytyjski dziennik „The Guardian”, przypisywały telewizji publicznej rolę ramienia propagandowego PiS-u⁶.

Kolejną obietnicą była zapowiedź rozliczenia rządów PiS⁷. Donald Tusk wielokrotnie podkreślał, że osoby odpowiedzialne za łamanie prawa i konstytucji powinny zostać pociągnięte do odpowiedzialności. W tym celu zapowiedziano powołanie specjalnych komisji śledczych, które miałyby zbadać nadużycia władzy, między innymi w zakresie wydatkowania środków publicznych czy wykorzystywania służb specjalnych do celów politycznych. Koalicja Obywatelska zapowiadała również reformę wymiaru sprawiedliwości, która miała na celu przywrócenie niezależności sądów i prokuratury oraz usunięcie z głównych stanowisk osób powiązanych z poprzednią władzą⁸.

Następnym ważnym punktem programu była obietnica podniesienia kwoty wolnej od podatku do 60 tysięcy złotych⁹. Tusk argumentował, że taki krok znacząco poprawi sytuację finansową milionów Polaków, szczególnie osób o niskich i średnich dochodach. Reforma ta miała uczynić system podatkowy bardziej sprawiedliwym i zwiększyć realne wynagrodzenia obywateli, a także pobudzić konsumpcję i gospodarkę.

3 Platforma Obywatelska, *Zobacz nasz program 100 konkretów!*, <https://platforma.org/aktualnosci/100-konkretow#0> [dostęp 5.02.2025].

4 Konkretny 99. Zob. KO, *100 konkretów na pierwsze 100 dni rządów!*, <https://100konkretow.pl/wszystkie-konkrety/> [dostęp 5.02.2025].

5 Największy czas antenowy podczas 8 lat rządów Zjednoczonej Prawicy przypadł opcji rządzącej. W ostatnim kwartale 2023 r. 65,32% czasu antenowego miała koalicja rządząca, w tym m.in. Prawo i Sprawiedliwość, Suwerenna Polska czy premier i marszałek sejmu. Natomiast udział opozycji wyniósł 34,68% czasu antenowego. Zob. Ł. Rogojsz, *PiS i długo, długo nic. Czas antenowy w TVP. Znamy niepublikowane dokumenty*, Interia Wydarzenia, 2024, <https://wydarzenia.interia.pl/kraj/news-pis-i-dlugo-dlugo-nic-czas-antenowy-w-tvp-znamy-niepublikowa.nId,7301397> [dostęp 5.02.2025].

6 S. Walker, *Poland's TV's 'propaganda' under scrutiny as bitterly polarised election looms*, The Guardian, 2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/08/polands-tvs-propaganda-under-scrutiny-as-bitterly-polarised-election-looms> [dostęp 5.02.2025].

7 Konkretny 22. Zob. KO, *100 konkretów na pierwsze 100 dni rządów!*, <https://100konkretow.pl/wszystkie-konkrety/> [dostęp 5.02.2025].

8 *Ibidem*. Konkretny 23.

9 *Ibidem*. Konkretny 4.

Dużym zainteresowaniem w kampanii cieszył się także program, który miał wspierać kobiety powracające na rynek pracy po urodzeniu dziecka¹⁰. Zakładał on comiesięczne świadczenie w wysokości 1500 złotych dla matek, które zdecydują się na powrót do pracy po urlopie macierzyńskim, a opiekę nad dzieckiem powierzą babci, dziadkowi lub opiekunowi. Inicjatywa ta miała na celu zwiększenie aktywności zawodowej kobiet oraz zapewnienie lepszej równowagi między życiem zawodowym a rodzinnym.

Ważnym punktem programu wyborczego była również kwestia liberalizacji prawa aborcyjnego. Koalicja Obywatelska opowiadała się za legalizacją aborcji do 12. tygodnia ciąży¹¹, co miało być realizacją postulatu wolności wyboru kobiet. Wprowadzenie tych zmian miało zakończyć wieloletni spór polityczny wokół praw reprodukcyjnych i przywrócić kobietom możliwość samodzielnego podejmowania decyzji w tej kwestii.

Równie ważnym aspektem programu wyborczego było zniesienie zakazu handlu w niedzielę¹². KO proponowała wprowadzenie modelu, w którym sklepy mogłyby być otwarte we wszystkie dni tygodnia przy jednoczesnym zagwarantowaniu pracownikom prawa do dwóch wolnych niedziel w miesiącu. Rozwiązanie to miało z jednej strony zapewnić większą swobodę konsumentom, a z drugiej chronić prawa pracowników branży handlowej.

Rzeczywistość rządów w 2024 roku

Po objęciu urzędu premiera 13 grudnia 2023 roku Donald Tusk stanął przed zadaniem realizacji swoich obietnic wyborczych, które były fundamentem jego kampanii. Nowy rząd miał zmierzyć się nie tylko z reformami, ale także z trudną sytuacją polityczną, gospodarczą oraz społeczną zarówno w Polsce, jak i na świecie.

Jednym z pierwszych działań koalicji była próba odpolitycznienia mediów publicznych. W dniu 19 grudnia 2023 roku sejm podjął uchwałę w sprawie przywrócenia porządku prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej¹³. Posłów głosujących za było 244, 84 przeciwko, a 16 wstrzymało się od głosu. Wielu polityków z PiS-u nie było obecnych na głosowaniu, uczestnicząc w proteście pod siedzibą TVP i pokazując tym samym swój sprzeciw wobec tych działań¹⁴. Odpowiedzialny za reformę w telewizji publicznej był minister kultury i dziedzictwa narodowego Bartłomiej Sienkiewicz. Na podstawie przepisów Kodeksu

¹⁰ *Ibidem*. Konkret 13.

¹¹ *Ibidem*. Konkret 9.

¹² *Ibidem*. Konkret 21.

¹³ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej (M.P. z 2023 r. poz. 1477).

¹⁴ B. Kołodziejczak, *Zmiany w TVP. Sejm zagłosował w sprawie uchwały*, Interia Wydarzenia, 2023, <https://wydarzenia.interia.pl/kraj/news-zmiany-w-tvp-sejm-zaglosowal-w-sprawie-uchwaly,nId,7219142> [dostęp 15.02.2025].

spółek handlowych oraz na mocy wprowadzonej uchwały minister Sienkiewicz odwołał dotychczasowych prezesów zarządów Telewizji Polskiej, Polskiego Radia, Polskiej Agencji Prasowej oraz Rady Nadzorczej, powołując tym samym nowe rady nadzorcze¹⁵.

W wyniku tych działań TVP info przestało nadawać, a główny program informacyjny zmienił nazwę z *Wiadomości* na 19.30 z nową obsadą dziennikarską¹⁶. Decyzje te budziły wątpliwości i sprzeciw Prezydenta RP Andrzeja Dudy oraz środowisk prawniczych, które głosiły, że jest to obejście standardowych procedur prawa. Zgodnie z prawem, a dokładnie z ustawą z 2016 roku¹⁷, powoływanie oraz odwoływanie zarządów rad nadzorczych leży w kompetencji Rady Mediów Narodowych¹⁸. Ruch ten ustanowił precedens łamania prawa, który może w przyszłości posłużyć do legitymizowania niezgodnych z prawem działań nowej władzy. Wielu polityków PiS stwierdziło, że te poczynania to: „próba siłowego przejęcia telewizji publicznej. To przypomina zamach stanu, są to wzorce białoruskie”¹⁹.

Pomimo zapowiedzianych zmian w TVP nadal największy czas antenowy przypadał opcji rządzącej, co kwestionowała ówczesna opozycja, zarzucając brak pluralizmu politycznego oraz upolitycznienie tej instytucji. W trzecim kwartale 2024 roku w programach telewizji publicznej czas antenowy dla przedstawicieli partii rządzącej, popierających ją opcji politycznych oraz marszałka sejmu i senatu był szacowany na 85,65 procent²⁰, natomiast szeroko rozumianym partiom opozycyjnym przeznaczono 14,35 procent czasu antenowego²¹.

Sztandarowym hasłem kampanii wyborczej było zobowiązanie do realizacji 100 konkretnych na 100 dni rządów. Termin ten upłynął 22 marca 2024 roku, a do tego czasu

15 J. Ojczyk, *Czy minister mógł zmienić władze TVP? Konstytucjonalista: prawa nie pisze się na wiecach*, Business Insider, 2023, <https://businessinsider.com.pl/prawo/opinie/czy-minister-mogl-zmienic-wladze-tvp-konstytucjonalista-nie-ma-watpliwosci/pc572ft> [dostęp 15.02.2025].

16 K. Winogrodzki, *Zmiana głównego wydania programu informacyjnego TVP. Dane mówią same za siebie*, Wprost, 2023, <https://www.wprost.pl/kraj/11525242/zmiana-glownego-wydania-programu-informacyjnego-tvp-dane-mowia-same-za-siebie.html> [dostęp 15.02.2025].

17 Zgodnie z art. 2.1 Rada jest organem właściwym w sprawach powoływania i odwoływania składów osobowych organów jednostek publicznej radiofonii i telewizji oraz Polskiej Agencji Prasowej. Zob. Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 692).

18 J. Roszkiewicz, *To było w ogóle legalne? Analiza prawna przejęcia TVP*, Klub Jagielloński, 2023, <https://klubjagiellonski.pl/2023/12/30/to-bylo-w-ogole-legalne-analiza-prawna-przejecia-tvp/> [dostęp 15.02.2025].

19 *Politycy PiS w siedzibie TVP: Próba siłowego przejęcia telewizji publicznej; wzorce białoruskie*, Gość Niedzielny, <https://www.gosc.pl/doc/8612726.Politycy-PiS-w-siedzibie-TVP-Proba-silowego-przejecie-telewizji> [dostęp 15.02.2025].

20 W 2023 roku udział procentowy czasu antenowego wyniósł 78,72% i dotyczył rządów Mateusza Morawieckiego. Nastąpił wzrost czasu antenowego dla nowej opcji rządzącej. Zob. *Najnowsze dane z TVP. Tak wypada czas antenowy poszczególnych partii*, Business Insider, 2024, <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/najnowsze-dane-z-tvp-tak-wypada-czas-antenowy-poszczegolnych-partii/ydo5wid> [dostęp 15.02.2025].

21 M. Niedbalski, *W TVP coraz więcej czasu przeznaczanego dla polityków przypada koalicji rządzącej*, Press, 2024, <https://www.press.pl/tresc/84174,w-tvp-coraz-wiecej-czasu-przeznaczonego-dla-politykow-przypada-koalicji-rzadzacej> [dostęp 15.02.2025].

udało się zrealizować jedynie sześć z zapowiedzianych stu działań. Po roku urzędowania liczba ta wzrosła do zaledwie piętnastu, co stawia pytanie o skuteczność i wiarygodność rządów Donalda Tuska²².

Do zrealizowanych obietnic można zaliczyć między innymi rozpoczęcie polityki antyprzemocowej, telefon zaufania dla dzieci z rządowym finansowaniem, powołanie nowego Rzecznika Praw Dziecka, powrót niesłusznie zwolnionych żołnierzy czy powołanie nowego Ministerstwa Przemysłu z siedzibą na Śląsku²³. Nowy rząd z powodzeniem odblokował pieniądze z funduszy unijnych. Pomimo zapewnień Donalda Tuska podczas spotkania z mieszkańcami Sopotu w sierpniu 2023 roku oraz złożenia obietnicy, iż: „dzień po wyborach pojedę i odblokuję pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy i wszyscy to odczujemy”²⁴, pieniądze wpłynęły do Polski dopiero w grudniu (dwa miesiące po wyborach)²⁵.

Do obietnic zrealizowanych, lecz nie w określonym terminie, należą między innymi finansowanie *in vitro* z budżetu państwa, kasowy PIT dla przedsiębiorców, darmowe badania prenatalne, obniżenie VAT dla sektora „beauty”, podniesienie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, projekt nowego terminala zbożowego w Gdańsku, wprowadzenie programu czysta i tania woda dla rolnictwa oraz przywrócenie bardziej korzystnych zasad dla prosumentów energii. Z powodzeniem udało się wprowadzić nowe świadczenie dla mam powracających do pracy, tzw. babciowe, w wysokości 1500 złotych²⁶.

Mimo relatywnych sukcesów rządu i zrealizowania jedynie 15 konkretów wciąż pozostaje wiele niespełnionych obietnic, które tworzą długą listę oczekujących reform. Przedsiębiorcy oraz społeczeństwo z dużą nadzieją wypatrywali wprowadzenia kwoty wolnej od podatku na poziomie 60 tysięcy złotych. Donald Tusk podczas spotkania w Tarnowie 9 września 2023 roku zapewniał, że jest to jedno z kluczowych zobowiązań, które zostanie zrealizowane w ciągu pierwszych 100 dni rządów²⁷. Premier podczas konferencji prasowej po posiedzeniu rządu w marcu 2024 roku oznajmił, że w tym roku kwota wolna na poziomie 60 tysięcy złotych nie jest możliwa ze względów finan-

22 100 konkretów Tuska po roku rządzenia. Ile zrealizowano?, Demagog, 2024, https://demagog.org.pl/analizy_i_raporty/100-konkretow-tuska-po-roku-rzadzenia-ile-zrealizowano/ [dostęp 15.02.2025].

23 *Ibidem*.

24 A. Borek, *Tusk: Dzień po wyborach pojedę i odblokuję pieniądze z KPO*, Gazeta Prawna, 2023, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9284644,tusk-dzien-po-wyborach-pojade-i-odblokuj-pieniadze-z-kpo.html> [dostęp 15.02.2025].

25 *Pieniądże z KPO niezagrożone. Przelew na Gwiazdkę*, Business Insider, 2024, <https://businessinsider.com.pl/gospodarka/komisja-europejska-wypłaci-kolejne-40-mln-zl-z-kpo-oswiadczeniemfpr/42wcr2d> [dostęp 15.02.2025].

26 100 konkretów Tuska po roku rządzenia. Ile zrealizowano?, Demagog, 2024, https://demagog.org.pl/analizy_i_raporty/100-konkretow-tuska-po-roku-rzadzenia-ile-zrealizowano/ [dostęp 15.02.2025].

27 P. Sikora, *Tusk: Podniesiemy kwotę wolną od podatku do 60 tys. zł*, Gazeta Prawna, 2023, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9293753,tusk-podniesiemy-kwote-wolna-od-podatku-do-60-tys-zl.html> [dostęp 15.02.2025].

sowych, dodając, że rząd nie rezygnuje z tego postulatu²⁸. Mimo tej deklaracji Koalicja Obywatelska nie zrealizowała obietnicy, a gdy Konfederacja złożyła projekt ustawy w tej sprawie, został on odrzucony już w pierwszym czytaniu. W uzasadnieniu wiceminister finansów Jarosław Neneman stwierdził, iż: „rząd z tej obietnicy się nie wycofuje, natomiast sytuacja finansów publicznych jest, jaka jest, i to też nie jest tajemnicą. Koszt wprowadzenia tej reformy to jest 56 miliardów złotych [...], nie jesteśmy w stanie tej obietnicy w tym momencie spełnić”²⁹.

Jedną z niezrealizowanych obietnic wyborczych była legalizacja aborcji do 12. tygodnia ciąży. Podczas spotkania z mieszkańcami Sosnowca 25 marca 2023 roku Donald Tusk zadeklarował, że podejmie działania na rzecz zapewnienia kobietom dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji³⁰. Jednak w lipcu 2024 roku projekt ustawy dekryminalizującej pomoc w przeprowadzaniu aborcji został odrzucony w głosowaniu sejmowym. Za ustawą było 215 posłów, natomiast przeciwko opowiedziało się 218 głosujących, w tym 24 parlamentarzystów PSL i Trzeciej Drogi, wśród nich między innymi Władysław Kosiniak-Kamysz³¹. Wynik głosowania uwidocznił wewnętrzne podziały w koalicji rządzącej, w której obecne są również ugrupowania o konserwatywnym profilu.

Jednym z zapowiadanych przez Donalda Tuska działań w kampanii wyborczej 2023 roku była likwidacja Funduszu Kościelnego. Również ten postulat znalazł się w 100 konkretach rządu. W grudniu 2023 roku premier zapowiedział powołanie międzyresortowego zespołu do zmian obejmujących Fundusz Kościelny na rok 2025. Dodał również, że opowiada się za odpowiedzialnością finansową wiernych, w tym dobrowolnym odpisie³². Jednak w sierpniu 2024 roku narracja w sprawie funduszu zmieniła się w reformę zamiast likwidację. Tym samym rząd zaplanował w ustawie budżetowej na 2025 rok kwotę 275,71 miliona złotych przeznaczoną na Fundusz Kościelny – zwiększając sumę o 20 milionów złotych w porównaniu z 2024 rokiem³³.

28 Tusk: Kwota wolna 60 tys. W tym roku nie jest możliwa, ale będzie faktem, Rzeczpospolita, 2024, <https://www.rp.pl/budzet-i-podatki/art40021431-tusk-kwota-wolna-60-tys-w-tym-roku-nie-jest-mozliwa-ale-bedzie-faktem> [dostęp 15.02.2025].

29 J. Losik, Kwota wolna od podatku. „Nie jesteśmy w stanie spełnić tej obietnicy”, Money.pl, 2025, <https://www.money.pl/gospodarka/rzad-ucina-temat-podniesienia-kwoty-wolnej-pkb-przeznaczamy-na-wojne-7122602694572864a.html> [dostęp 15.02.2025].

30 G. Janikowski, M. Babak, Tusk: będę o to się starał, żeby Polki miały prawo do bezpiecznej i legalnej aborcji, PAP, 2023, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1553080%2Ctusk-bede-o-sie-staral-zeby-polki-mialy-prawo-do-bezpiecznej-i-legalnej> [dostęp 18.02.2025].

31 Koalicja rządząca przegrała głosowanie w sprawie aborcji. Kto jak głosował?, PAP, 2024, <https://www.pap.pl/aktualnosci/koalicja-rzadzaca-przegrala-glosowanie-w-sprawie-aborcji-kto-jak-glosowal> [dostęp 18.02.2025].

32 Fundusz Kościelny do likwidacji? Rząd wysłał sygnał. Zmiany od 2025 r., Money.pl, 2023, <https://www.money.pl/gospodarka/fundusz-koscielny-do-likwidacji-rzad-wyslal-sygnal-zmiany-od-2025-r-6978229887547904a.html> [dostęp 18.02.2025].

33 K. Kolibabski, „Zlikwidujemy Fundusz Kościelny”, obiecywał Tusk. A w budżecie rekordowe środki na Kościół, Gazeta.pl, 2024, <https://next.gazeta.pl/next/7,151003,31272726,16-zlikwidujemy-fundusz-koscielny-tak-obiecywal-tusk-zamiast.html> [dostęp 18.02.2025].

Głównymi obietnicami wyborczymi były również postulaty o rozliczeniu rządów PiS-u oraz reformy sądownictwa. W tym celu powołano kilka komisji śledczych mających na celu zbadanie nadużyć władzy poprzedniej ekipy. Ustanowiono między innymi komisje ds. wyborów kopertowych, komisje ds. afery wizowej czy komisje ds. Pegasusa³⁴. Dotychczasowe prace komisji napotykają jednak znaczne trudności. Proces przesłuchiwanie świadków oraz gromadzenia dokumentacji przebiega wolno, a postępy w wyjaśnianiu spraw są ograniczone. Brak jednoznacznych rozstrzygnięć i przewlekłość postępowania sprawiają, że skuteczność komisji pozostaje kwestią otwartą, a ich ostateczne wyniki i wpływ na system prawny wymagają dalszej obserwacji.

Następnym istotnym postulatem rządu Donalda Tuska była próba reformy wymiaru sprawiedliwości, mająca na celu jego odpolitycznienie i przywrócenie praworządności po zmianach wprowadzonych przez PiS. Jedną z pierwszych decyzji było odwołanie prokuratora krajowego Dariusza Barskiego i powołanie na jego miejsce Dariusza Korneluka³⁵. Minister sprawiedliwości i prokurator generalny Adam Bodnar uznał, że Dariusz Barski nielegalnie pełnił funkcję prokuratora krajowego, ponieważ jego powołanie miało nastąpić z naruszeniem obowiązujących przepisów. Według ministra Barski znajdował się w stanie spoczynku, a jego powrót do czynnej służby został dokonany na podstawie przepisu epizodycznego, który w momencie jego powołania już nie obowiązywał. Oznacza to, że procedura jego reaktywacji była nieskuteczna, a tym samym Barski nie mógł legalnie objąć stanowiska prokuratora krajowego. Ważnym aspektem w argumentacji prokuratora generalnego jest również stwierdzenie nieważności powołania Barskiego, gdyż nie doszło do formalnego odwołania, dlatego cała procedura nie wymagała zgody prezydenta. Decyzja ta wywołała liczne kontrowersje, zarówno wśród polityków PiS, jak i prezydenta Andrzeja Dudy, którzy uznali, że odwołanie Dariusza Barskiego nastąpiło z naruszeniem przepisów prawa³⁶. W wyniku tych działań w prokuraturze krajowej powstała sytuacja „dwuwładzy”, ponieważ różne środowiska polityczne uznają jedynie swojego przedstawiciela za prawowitego prokuratora krajowego.

Mimo zapowiedzi rządu Donalda Tuska większość obietnic wyborczych pozostała niezrealizowana. Z deklarowanych 100 konkretnych na 100 dni rządów w pełni zrealizowano jedynie 15, podczas gdy 85 nadal czeka na wdrożenie. Wśród istotnych niezrealizowanych postulatów znajdują się między innymi wprowadzenie systemu

34 D. Al Shehabi, D. Kania, A. Zbieg, M. Jabłoński, M. Chomiuk, *Donald Tusk zapowiada trzy komisje śledcze. Pierwsza zostanie powołana w przyszłym tygodniu*, PAP, 2023, <https://www.pap.pl/aktualnosc/donald-tusk-zapowiada-trzy-komisje-sledcze-pierwsza-zostanie-powolana-w-przyszlym> [dostęp 18.02.2025].

35 K. Kostrzewska, D. Kania, *Premier powołał nowego Prokuratora Krajowego. Mianował Dariusza Korneluka*, Bankier.pl, 2024, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Premier-powolal-nowego-Prokuratora-Krajowego-Mianowal-Dariusza-Korneluka-8710739.html> [dostęp 18.02.2025].

36 E. Kryński, S. Rębowski, *Czy Adam Bodnar mógł odwołać prokuratora krajowego?*, MamPrawoWiedzieć.pl, 2024, <https://mamprawowiedziec.pl/czytelnia/artukul/czy-adam-bodnar-mogl-odwolac-prokuratora-krajowego> [dostęp 18.02.2025 r.].

rezerwacji wizyt na NFZ, zniesienie zakazu handlu w niedziele, postawienie polityków PiS przed Trybunałem Stanu, rozliczenie Komendanta Głównego Policji, utworzenie Powiatowych Centrów Zdrowia czy wprowadzenie ustawy o związkach partnerskich oraz pełne odpolitycznienie spółek Skarbu Państwa³⁷.

Opóźnienia i trudności w realizacji obietnic wyborczych wynikają zarówno z ograniczeń prawnych, jak i braku stabilnej większości w parlamencie, co utrudnia skuteczne procedowanie kluczowych reform. Dodatkowym czynnikiem hamującym działania rządu była niechęć prezydenta Andrzeja Dudy do zatwierdzania niektórych ustaw, czego przykładem było zawetowanie ustawy o języku regionalnym³⁸ czy odrzucenie nowelizacji dopuszczającej bez recepty dostęp do pigułki „dzień po”³⁹. W dodatku wewnętrzne napięcia w koalicji rządzącej, szczególnie między bardziej konserwatywnymi a liberalnymi ugrupowaniami, prowadzą do braku spójnej strategii legislacyjnej. W efekcie większość nadrzędnych postulatów wyborczych, mimo wcześniejszych deklaracji, pozostała niezrealizowana. Rząd również jasno stwierdza, że wiele reform może zostać zrealizowanych dopiero po wyborach prezydenckich w 2025 roku, poprzez zmianę na stanowisku prezydenta⁴⁰.

Koabitacja⁴¹ w systemie politycznym jest ważnym elementem w praworządnym państwie. Współistnienie rządu i prezydenta wywodzących się z różnych ugrupowań politycznych jest istotnym aspektem równowagi demokratycznej. Zapobiega ona nadmiernej koncentracji władzy w rękach jednej partii i wzmacnia mechanizm kontroli oraz wzajemnego równoważenia się władz. Zdominowanie całego systemu politycznego przez jedno ugrupowanie może prowadzić do osłabienia kluczowych zasad demokracji, takich jak pluralizm polityczny, transparentność podejmowanych decyzji czy podział władzy.

Tym samym stanowisko rządu, który uzależnia realizację postulatów wyborczych od wyborów prezydenckich, stoi w sprzeczności z ideą praworządności i podważa fundamenty demokracji. Strategia rządu może być postrzegana jako próba obejścia demokratycznych procedur i dążenie do zmiany układu sił zamiast skutecznego działania w ramach istniejących mechanizmów państwa prawa.

37 100 konkretów Tuska po roku rządzenia. Ile zrealizowano?, Demagog, 2024, https://demagog.org.pl/analizy_i_raporty/100-konkretow-tuska-po-roku-rzadzenia-ile-zrealizowano/ [dostęp 18.02.2025].

38 Prezydent zawetował ustawę o języku śląskim, Rzeczpospolita, 2024, <https://www.rp.pl/prawo-dla-ciebie/art40501131-prezydent-zawetowal-ustawe-o-jezyku-slaskim> [dostęp 18.02.2025].

39 P. Celej, Andrzej Duda zawetował ustawę dotyczącą tabletki „dzień po”, Gazeta Prawna, 2024, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9475187,andrzej-duda-zawetowal-ustawe-dotyczaca-tabletki-dzien-po.html> [dostęp 18.02.2025].

40 M. Kęskrawiec, P. Śmiłowicz, *Scenariusze dla Polski. Czy po wyborach prezydenckich rozpęta się piekło?*, Tygodnik Powszechny, 2025, <https://www.tygodnikpowszechny.pl/scenariusze-dla-polski-czy-po-wyborach-prezydenckich-rozpeta-sie-pieklo-189458> [dostęp 18.02.2025].

41 Koabitacja – „współrządzenie organów władzy reprezentujących odmienne opcje polityczne”, zob. PWN, *Koabitacja*, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/koabitacja> [dostęp 18.02.2025].

Zakończenie

Rząd Donalda Tuska w 2024 roku stanął przed wyzwaniem realizacji ambitnych obietnic wyborczych, które miały przynieść znaczące zmiany w funkcjonowaniu państwa. Choć zapowiadano szybkie reformy w czołowych obszarach, rzeczywistość polityczna i legislacyjna znacząco utrudniła ich wdrażanie. Celem niniejszego artykułu była odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu rząd Donalda Tuska spełnił swoje obietnice wyborcze. Na podstawie przeprowadzonej analizy programu wyborczego została potwierdzona postawiona hipoteza, że rząd Donalda Tuska nie zrealizował swoich obietnic wyborczych.

Z deklarowanych 100 konkretów na 100 dni rządów w pełni zrealizowano jedynie 15, podczas gdy większość pozostałych postulatów napotkała przeszkody proceduralne, brak stabilnej większości parlamentarnej oraz opór ze strony prezydenta. Do najważniejszych niezrealizowanych obietnic należą między innymi podwyższenie kwoty wolnej od podatku do 60 tysięcy złotych, legalizacja aborcji do 12. tygodnia ciąży, likwidacja Funduszu Kościelnego, odpolitycznienie spółek Skarbu Państwa oraz rozliczenie rządów PiS. Dodatkowo działania rządu w zakresie reformy sądownictwa oraz prokuratury spotkały się z kontrowersjami, czego przykładem jest spór o legalność powołania nowego prokuratora krajowego.

W związku z tym stwierdza się, że rząd Donalda Tuska nieskutecznie zrealizował zobowiązania wyborcze, a jego efektywność w tym zakresie pozostaje kwestią sporną. Na podstawie zgromadzonych danych należy sformułować jednoznaczny wniosek, iż zaprezentowane „konkrety” w programie wyborczym rządu Donalda Tuska były postulatami populistycznymi, które były oparte na retoryce odwołującej się do szybkiego i łatwego osiągnięcia korzyści przez wybraną grupę elektoratu.

Bibliografia

- 100 konkretów Tuska po roku rządzenia. Ile zrealizowano?, Demagog, 2024, https://demagog.org.pl/analizy_i_raporty/100-konkretow-tuska-po-roku-rzadzenia-ile-zrealizowano/ [dostęp 15.02.2025].
- Al Shehabi D., Kania D., Zbieg A., Jabłoński M., Chomiuk M., *Donald Tusk zapowiada trzy komisje śledcze. Pierwsza zostanie powołana w przyszłym tygodniu*, PAP, 2023, <https://www.pap.pl/aktualnosci/donald-tusk-zapowiada-trzy-komisje-sledcze-pierwsza-zostanie-powolana-w-przyszlym> [dostęp 18.02.2025].
- Borek A., *Tusk: Dzień po wyborach pojedzie i odblokuje pieniądze z KPO*, Gazeta Prawna, 2023, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9284644,tusk-dzien-po-wyborach-pojade-i-odblokuje-pieniadze-z-kpo.html> [dostęp 15.02.2025].
- Boryń A., *Zaprzysiężenie rządu Tuska. Fala komentarzy w sieci*, Interia Wydarzenia, 2023, <https://wydarzenia.interia.pl/wybory/parlamentarne/news-zaprzysiezenie-rzadu-tuska-fala-komentarzy-w-sieci,nId,7206880> [dostęp 4.02.2025].
- Celej P., *Andrzej Duda zawetował ustawę dotyczącą tabletki „dzień po”*, Gazeta Prawna, 2024, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9475187,andrzej-duda-zawetowal-ustawie-dotyczaca-tabletki-dzien-po.html> [dostęp 18.02.2025].

- Fundusz Kościelny do likwidacji? Rząd wysłał sygnał. Zmiany od 2025 r.*, Money.pl, 2023, <https://www.money.pl/gospodarka/fundusz-koscielny-do-likwidacji-rzad-wyslal-sygnal-zmiany-od-2025-r-6978229887547904a.html> [dostęp 18.02.2025].
- Janikowski G., Babak M., *Tusk: będę o to się starał, żeby Polki miały prawo do bezpiecznej i legalnej aborcji*, PAP, 2023, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1553080%2Ctusk-bede-o-sie-staral-zeby-polki-mialy-prawo-do-bezpiecznej-i-legalnej> [dostęp 18.02.2025].
- Kęskrawiec M., Śmiłowicz P., *Scenariusze dla Polski. Czy po wyborach prezydenckich rozpęta się piekło?*, Tygodnik Powszechny, 2025, <https://www.tygodnikpowszechny.pl/scenariusze-dla-polski-czy-po-wyborach-prezydenckich-rozpeta-sie-pieklo-189458> [dostęp 18.02.2025].
- KO, *100 konkretów na pierwsze 100 dni rządów!*, <https://100konkretow.pl/wszystkie-konkrety/> [dostęp 5.02.2025].
- Koalicja rządząca przegrała głosowanie w sprawie aborcji. Kto jak głosował?*, PAP, 2024, <https://www.pap.pl/aktualnosci/koalicja-rzadzaca-przegrala-glosowanie-w-sprawie-aborcji-kto-jak-glosowal> [dostęp 18.02.2025].
- Kolenda-Zalewska K., *Koalicja 15 października przejmie władzę. Donald Tusk przedstawił wartości i program swojego rządu*, Fakty TVN, 2023, <https://fakty.tvn24.pl/zobacz-fakty/koalicja-15-pazdziernika-przejmie-wladze-donald-tusk-przedstawil-wartosci-i-program-swojego-rzadu-st7537375> [dostęp 4.02.2025].
- Kolibasowski K., *„Zlikwidujemy Fundusz Kościelny”, obiecywał Tusk. A w budżecie rekordowe środki na Kościół*, Gazeta.pl, 2024, <https://next.gazeta.pl/next/7,151003,31272726,16-zlikwidujemy-fundusz-koscielny-tak-obiecywal-tusk-zamiast.html> [dostęp 18.02.2025].
- Kołodziejczak B., *Zmiany w TVP. Sejm zagłosował w sprawie uchwały*, Interia Wydarzenia, 2023, <https://wydarzenia.interia.pl/kraj/news-zmiany-w-tvp-sejm-zaglosowal-w-sprawie-uchwaly,nId,7219142> [dostęp 15.02.2025].
- Kostrzewa K., Kania D., *Premier powołał nowego Prokuratora Krajowego. Mianował Dariusza Korneluka*, Bankier.pl, 2024, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Premier-powolal-nowego-Prokuratora-Krajowego-Mianowal-Dariusza-Korneluka-8710739.html> [dostęp 18.02.2025].
- Kryński E., Rębowska S., *Czy Adam Bodnar mógł odwołać prokuratora krajowego?*, MamPrawo-Wiedzieć.pl, 2024, <https://mamprawowiedziec.pl/czytelnia/artukul/czy-adam-bodnar-mogl-odwolac-prokuratora-krajowego> [dostęp 18.02.2025].
- Losik J., *Kwota wolna od podatku. „Nie jesteśmy w stanie spełnić tej obietnicy”*, Money.pl, 2025, <https://www.money.pl/gospodarka/rzad-ucina-temat-podniesienia-kwoty-wolnej-pkb-przeznaczamy-na-wojne-7122602694572864a.html> [dostęp 15.02.2025].
- Najnowsze dane z TVP. Tak wypada czas antenowy poszczególnych partii*, Business Insider, 2024, <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/najnowsze-dane-z-tvp-tak-wypada-czas-antenowy-poszczegolnych-partii/ydo5wid> [dostęp 15.02.2025].
- Niedbalski M., *W TVP coraz więcej czasu przeznaczono dla polityków przypadku koalicji rządzącej*, Press, 2024, <https://www.press.pl/tresc/84174,w-tvp-coraz-wiecej-czasu-przeznaczono-dla-politykow-przypada-koalicji-rzadzacej> [dostęp 15.02.2025].
- Ojczyk J., *Czy minister mógł zmienić władze TVP? Konstytucjonalista: prawa nie pisze się na wieczach*, Business Insider, 2023, <https://businessinsider.com.pl/prawo/opinie/czy-minister-mogl-zmienic-wladze-tvp-konstytucjonalista-nie-ma-watpliwosci/pc572ft> [dostęp 15.02.2025].
- Pieniądze z KPO niezagrożone. Przelew na Gwiazdkę*, Business Insider, 2024, <https://businessinsider.com.pl/gospodarka/komisja-europejska-wypłaci-kolejne-40-mln-zl-z-kposwiadczenie-mfpr/42wcr2d> [dostęp 15.02.2025].
- Platforma Obywatelska, *Zobacz nasz program 100 konkretów!*, <https://platforma.org/aktualnosci/100-konkretow#0> [dostęp 5.02.2025].
- Politycy PiS w siedzibie TVP: Próba siłowego przejście telewizji publicznej; wzorce białoruskie*, Gość Niedzielny, 2023, <https://www.gosc.pl/doc/8612726.Politycy-PiS-w-siedzibie-TVP-Proba-silowego-przejecie-telewizji> [dostęp 15.02.2025].

- Prezydent zawetował ustawę o języku śląskim*, Rzeczpospolita, 2024, <https://www.rp.pl/prawo-dla-ciebie/art40501131-prezydent-zawetowal-ustawe-o-jezyku-slaskim> [dostęp 18.02.2025].
- PWN, *Koabitacja*, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/koabitacja> [dostęp 18.02.2025].
- Rogojsz Ł., *PiS i długo, długo nic. Czas antenowy w TVP. Znamy niepublikowane dokumenty*, Interia Wydarzenia, 2024, <https://wydarzenia.interia.pl/kraj/news-pis-i-dlugu-dlugu-nic-czas-antenowy-w-tvp-znamy-niepublikowa,nId,7301397> [dostęp 5.02.2025].
- Roszkiewicz J., *To było w ogóle legalne? Analiza prawna przejęcia TVP*, Klub Jagielloński, 2023, <https://klubjagiellonski.pl/2023/12/30/to-bylo-w-ogole-legalne-analiza-prawna-przejecia-tvp/> [dostęp 15.02.2025].
- Sikora P., *Tusk: Podniesimy kwotę wolną od podatku do 60 tys. zł*, Gazeta Prawna, 2023, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9293753,tusk-podniesimy-kwote-wolna-od-podatku-do-60-tys-zl.html> [dostęp 15.02.2025].
- Tusk: Kwota wolna 60 tys. W tym roku nie jest możliwa, ale będzie faktem*, Rzeczpospolita 2024, <https://www.rp.pl/budzet-i-podatki/art40021431-tusk-kwota-wolna-60-tys-w-tym-roku-nie-jest-mozliwa-ale-bedzie-faktem> [dostęp 15.02.2025].
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej (M.P. z 2023 r. poz. 1477).
- Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 692).
- Walker S., *Poland's TV's 'propaganda' under scrutiny as bitterly polarised election looms*, The Guardian, 2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/08/polands-tvs-propaganda-under-scrutiny-as-bitterly-polarised-election-looms> [dostęp 5.02.2025].
- Winogrodzki K., *Zmiana głównego wydania programu informacyjnego TVP. Dane mówią same za siebie*, Wprost, 2023, <https://www.wprost.pl/kraj/11525242/zmiana-glownego-wydania-programu-informacyjnego-tvp-dane-mowia-same-za-siebie.html> [dostęp 15.02.2025].
- Wyniki głosowania w wyborach do Sejmu w 2023 r.*, PKW, <https://sejmsenat2023.pkw.gov.pl/sejmsenat2023/pl/sejm/wynik/pl> [dostęp 4.02.2025].

Donald Tusk's government in 2024.

Implementation of election promises and reality

ABSTRACT: This article examines the extent to which the campaign promises of Donald Tusk's 2024 government have been fulfilled. Despite announcements of rapid reforms and the presentation of "100 concrete promises in 100 days", only 15 have been fully implemented. Key initiatives such as raising the tax-free threshold, legalising abortion up to the 12th week of pregnancy and abolishing the Church Fund faced numerous obstacles, including the lack of a stable parliamentary majority, internal coalition disputes and presidential vetoes. Although the government has embarked on judicial reforms and efforts to hold previous administrations accountable, the results of these actions remain limited. As a result, many promises have been postponed until after the 2025 presidential elections. The study, which used comparative and institutional methodologies, clearly identified a significant deficit in the effectiveness of the current government.

KEYWORDS: Donald Tusk, elections, coalition, electoral promises, 100 specific pledges, government effectiveness

Omar LEKHCHINE – student politologii na Uniwersytecie Zielonogórskim, radny Rady Miejskiej w Przemkowie (kadencja 2024-2029). Jego zainteresowania badawcze koncentrują się na zagadnieniach związanych z administracją publiczną, w szczególności funkcjonowaniem samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej, prawem konstytucyjnym oraz ideologiami nacjonalistycznymi, ze szczególnym uwzględnieniem nacjonalizmu włoskiego. Prywatnie kibic KS Cracovia.